

Ekspert: Der er brug for retningslinjer

Manglende retningslinjer om sikker brug af sms har betydet, at nogle kommuner har tolket for stramt, mener ekspert i persondataret. De er på vej, siger Datatilsynet

Af Sven Helms Skov og Tim Ramsland

Kommunerne er ikke blevet vejledt tilstrækkeligt i, hvordan de selv skal vejlede socialpædagoger i at bruge sms, så de overholder reglerne i GDPR. Det betyder, at kommunerne har tolket reglerne om persondata vidt forskelligt og i nogle tilfælde for stramt. Det viser en rundspørge, som Socialpædagogen har lavet. Ekspert i persondataret ved Syddansk Universitet, Ayo Næsborg-Andersen, mener, det er et billede på nogle kommuners alt for forsigtige tolkning og efterlyser fælles retningslinjer for sikker brug af sms.

- Jeg tænker, at der i virkeligheden er brug for fælles retningslinjer. Det er ikke logisk, at det skal være forskelligt fra kommune til kommune, hvis de ellers bruger samme systemer. Det er ikke logisk, og derfor er det mere hensigtsmæssigt, hvis Datatilsynet bestemmer, hvor niveauet præcis skal ligge henne, siger Ayo Næsborg-Andersen.

Hvad er GDPR?

GDPR kaldes også for persondataforordningen og står for *General Data Protection Regulation*. Det er et sæt love, som EU indførte den 25. maj sidste år for at sikre, at følsomme oplysninger om blandt andet den enkelte borgers helbred er sikkert behandlet og ikke bliver delt unødigt. Det er Datatilsynet, der i Danmark skal håndhæve de regler, som EU har opstillet med GDPR.

Kilde: ec.europa.eu og Datatilsynet

Kommunerne tolker vidt forskelligt

I rundspørgen har Socialpædagogen kontaktet 25 socialpædagogiske arbejdspladser fordelt på 25 kommuner spredt ud blandt de fem danske regioner. På 11 af de 25 arbejdspladser har kommunen begrænset

sms-kontakten med borgerne så meget, at socialpædagogerne føler, at det har forringet deres mulighed for at hjælpe de udsatte borgere. På otte arbejdspladser er situationen helt anderledes. Her har de ikke ændret brugen af sms'er.

De meget forskellige tolkninger af, hvordan socialpædagoger må bruge sms, er blandt andet en konsekvens af, at GDPR ikke forholder sig specifikt til brug af sms-kontakt. Det har gjort, at nogle kommuner har været for forsigtige i deres tolkning.

- I GDPR står der eksempelvis ikke, hvad man må med sms'er. Man skal omsætte en lidt abstrakt lovtekst til helt konkrete situationer, og det er derfor, der er så stor forskel på kommunernes tolkning, siger Ayo Næsborg-Andersen.

Den store forskel i tolkning har betydet, at der også er stor forskel på, hvordan socialpædagoger kan reagere på sms'er om nødråb og bekymringer fra udsatte borgere, som socialpædagogerne ikke kan nå gennem direkte kontakt eller telefonopringninger. I Bornholms Regionskommune må de gerne have samtaler og svare på udsattes borgeres nødråb gennem sms, mens socialpædagoger i Nyborg Kommune er nødt til at prøve at kontakte dem på anden vis. Og det kan ikke altid lade sig gøre med socialt udsatte mennesker.

- Man kan jo sagtens se, at det i praksis ikke er hensigtsmæssigt. Derfor tror jeg, vi er nødt til at have nogle fælles retningslinjer fra Datatilsynet, i stedet for at kommunerne hele tiden skal opfinde den dybe tallerken, siger Ayo Næsborg-Andersen.

Hun henviser til, at Datatilsynet sidste år udsendte en vejledning i sikker brug af mail. Hun mener, at Datatilsynet bør udsende en lignende vejledning om sms-kontakt, hvis man vil komme kommunernes usikkerhed omkring reglerne til livs.

Retningslinjer på vej

Datatilsynet er den myndighed, der i Danmark fører tilsyn med, at reglerne om databeskyttelse overholdes. Socialpædagogens og andre mediers dækning af problemet med den for stramme tolkning af GDPR har gjort Datatilsynet opmærksom på, at der er brug for fælles retningslinjer, som kommunerne kan læne sig op ad.

- Vi kommer med retningslinjer på det her område, og de er lige ved at være på vej. De vil blive offentliggjort ganske snart, nok inden for de næste to uger, vil jeg tro, siger Allan Frank, der er IT-sikkerhedsspecialist i Datatilsynet.

I retningslinjerne vil Datatilsynet blandt andet fremhæve, at kommunerne har mulighed for at vurdere fra sag til sag, om der er brug for sms-kontakt med borgerne. Har de vurderet, at det har været bedst for den specifikke borgers helbred at modtage sms'er, må de formentlig gerne bruge sms.

- Hvis der er foretaget en konkret og individuel vurdering af de socialfaglige hensyn over for en given borger, tror jeg ikke, vi vil tilsidesætte den vurdering, siger Allan Frank.

Forstår du, hvis kommunerne stadig er i tvivl om, hvordan de skal tolke, hvis de læser det svar?

- Jeg forstår godt, hvis de på nuværende tidspunkt, inden de nye retningslinjer er kommet, kan have problemer med at vide, hvad de må. Men jeg kan ikke forstå, hvis de ikke ved, hvad de kan og må, når først de nye retningslinjer er offentliggjort. I retningslinjerne kan vi fortælle noget, som vi ikke nødvendigvis vil fortælle i medierne nu, siger Allan Frank.

Han lægger dermed op til, at kommunerne må vente på de nye retningslinjer for at finde ud af, hvordan de bør tolke reglerne, men understreger også, at han i interviewet stadig har forsøgt at indikere, hvad kommunerne må og ikke må.

Kommunerne bør generelt tolke stramt, når det kommer til sms-kontakt, men ifølge Allan Frank har socialpædagoger hele tiden kunnet bruge sms i de tilfælde, hvor de ikke kan nå borgeren på anden vis, og hvor borgerens helbred forværres uden sms-kontakten.

KL tolker anderledes

Det er en tolkning, der først nu har fundet vej til den organisation, som repræsenterer kommunerne. Kommunernes Landsforening (KL) fortæller, at de har lænet sig op ad en anden vurdering fra Datatilsynet, end den tilsynet fortæller om til Socialpædagogen. Følger man KL's tolkning af reglerne, har der indtil nu kun været plads til individuelle vurderinger, hvis der er tale om livstruende situationer.

- Datatilsynet har oplyst, at det alene er i konkrete, livstruende situationer, at kommunerne kan fravige reglerne og anvende SMS til at sende følsomme og fortrolige oplysninger – og kun, hvis de kommunale medarbejdere ikke kan komme i kontakt med borgerne på anden vis, skriver Pernille Jørgensen, chefkonsulent i KL's Digitalisering og Teknologi, i en mail til Socialpædagogen.

Hun skriver samtidig, at KL er i kontakt med Datatilsynet, fordi de ser de stramme tolkninger som "en udfordring i kommunernes arbejde med at nå de udsatte borgere". I en opfølgende mail til Socialpædagogen forklarer KL dog, at de er glade for, "at Datatilsynet påtænker at nuancere deres syn på sagen", og at de vil vejlede kommunerne om retningslinjerne, når de er offentliggjort.

Vi har forgæves forsøgt at få et interview med KL. Vi ville gerne have spurgt, hvad de tænker om de konsekvenser for socialt udsatte, som nogle kommuners stramme tolkninger har medført. De har dog afvist at svare på vores spørgsmål, da de ikke ønsker at udtale sig om "konkrete sager i kommunerne om brugen af sms'er til udsatte borgere".